

19. 3. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Je nedávná novela zákona o elektronických komunikacích v souladu s právem Evropské unie?

V závěru loňského roku čeští zákonodárci schválili novelu[1] zákona č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích[2] (dále též „zákon“ či „ZoEK“), v jejímž důsledku došlo k nikoliv nevýznamné změně v postavení zákazníků vůči telekomunikačním operátorům. V průběhu legislativního procesu se ze strany některých poslanců, právníků či odborníků z oblasti telekomunikací objevoval názor, že návrh předmětné novely je v rozporu s právem Evropské unie, když české zákazníky staví ve vztahu k operátorům do horší pozice, než jakou jim zaručují unijní předpisy. Tomuto názoru částečně nahrává fakt, že Evropská komise již v této věci zahájila neformální šetření a Českou republiku vyzvala k podání vysvětlení. Co je tedy obsahem dotyčné novely zákona o elektronických komunikacích? A mají opravdu operátoři působící na českém trhu nad tuzemskými zákazníky více navrch, než je tomu zvykem jinde v Evropě?

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Hlavním předmětem debat se v souvislosti s výše uvedenou novelou staly změny týkající se možnosti zákazníka vypovědět smlouvu bez sankce a způsobu, jakým operátoři mají zákazníky o jejich právu od smlouvy odstoupit informovat. Znění zákona o elektronických komunikacích, platné před přijetím novely, v ustanovení § 63 odst. 6 ZoEK uvádělo, že za důvod pro odstoupení od smlouvy se považuje, dojde-li ke změně podstatných náležitostí, které byly taxativně vyjmenovány v ustanovení § 63 odst. 1 ZoEK. Jednalo se například o cenu, délku smlouvy, podmínky jejího ukončení, způsob uplatnění reklamace, postup při řešení sporů, minimální kvalitu poskytované služby atd.

Ustanovení § 63 odst. 6 ZoEK konkrétně znělo:

„Podnikatel poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací nebo zajišťující připojení k veřejné komunikační síti je povinen nejméně 1 měsíc před nabytím účinnosti změny smlouvy uveřejnit informaci o této změně v každé své provozovně a způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zároveň je podnikatel povinen informovat o této změně účastníka. Pokud se jedná o změnu podstatných náležitostí smlouvy uvedených v odstavci 1 písm. c) až q), nebo změny jiných ustanovení, které vedou ke zhoršení postavení účastníka, je podnikatel povinen prokazatelně informovat účastníka rovněž o jeho právu ukončit smlouvu ke dni nabytí účinnosti této změny, a to bez sankce, jestliže nové podmínky nebude účastník akceptovat. Informaci je podnikatel povinen poskytnout účastníkovi způsobem, který si účastník zvolil pro zasílání vůčtování. Právo ukončit smlouvu podle tohoto ustanovení nevzniká, pokud dojde ke změně

smlouvy na základě změny právní úpravy nebo v případě změny smlouvy podle odstavce 5.“

Z původního textu zákona tedy vyplývá, že operátor měl povinnost zákazníka informovat o jakémkoliv změně smlouvy, ke které přistoupil, a zároveň, jednalo-li se o změnu některé z taxativně vyjmenovaných podstatných náležitostí smlouvy, musel operátor zákazníka informovat o jeho právu odstoupit od smlouvy, aniž by za to byl postížen sankcí.

Nově přijaté znění ustanovení § 63 odst. 6 ZoEK však výše uvedenou povinnost operátora modifikuje, když stanoví:

*„Podnikatel poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací nebo zajišťující připojení k veřejné komunikační síti je povinen nejméně 1 měsíc před nabytím účinnosti změny smlouvy uveřejnit informaci o této změně v každé své provozovně a způsobem umožňujícím dálkový přístup. **Zároveň je podnikatel povinen informovat účastníka o uveřejnění. Pokud se jedná o podstatnou změnu smlouvy vedoucí ke zhoršení postavení účastníka, je podnikatel povinen prokazatelně informovat účastníka, jehož smlouva obsahuje ustanovení o úhradě v případě ukončení smlouvy před uplynutím doby trvání, na kterou je smlouva uzavřena, rovněž o jeho právu ukončit smlouvu ke dni nabytí účinnosti změny, a to bez této úhrady, jestliže nové podmínky nebude účastník akceptovat.** Informaci je podnikatel povinen poskytnout účastníkovi způsobem, který si účastník zvolil pro zasílání vyúčtování. Právo ukončit smlouvu podle tohoto ustanovení nevzniká, pokud dojde ke změně smlouvy na základě změny právní úpravy nebo v případě změny smlouvy podle odstavce 5.“*

Jaké změny tedy novela ustanovení § 63 odst. 6 ZoEK přinesla?

Zaprvé, operátor již nemusí zákazníka informovat, k jaké konkrétní změně smlouvy došlo, ale pouze má povinnost mu oznámit, že jednostranně změnil smlouvu a o této změně uveřejnil informaci, např. na své webové stránce. Záleží poté na zákazníkovi, zda danou informaci na webových stránkách operátora vyhledá a bude se zajímat, jakým způsobem operátor smlouvu či např. všeobecné podmínky vlastně změnil. Touto úpravou zákona dochází ke snížení přímé informovanosti zákazníků a klade na ně zvýšené požadavky, aby se zajímali o kroky svého operátora.

Zadruhé, právo zákazníka být informován o možnosti ukončení smlouvy v případě jejích změn bez sankce za předpokladu, že nebude změny provedené operátorem akceptovat, je nově omezeno třemi podmínkami. Jednak musí jít o podstatnou změnu smlouvy, tato změna musí vést ke zhoršení postavení zákazníka a konečně se musí jednat o smlouvu, která je uzavřena na dobu určitou a obsahuje ustanovení o úhradě v případě ukončení smlouvy před uplynutím doby trvání. Co je míněno podstatnou změnou smlouvy, již v zákoně není taxativně vymezeno, a tak lze v tomto směru pouze vycházet z dřívější praxe a úpravy. Nepochybně tím však dochází ke zhoršení postavení a snížení právní jistoty zákazníka, neboť prvotní určení, zda provedená změna smlouvy byla podstatná či nikoliv, a tím pádem, zda má zákazník právo odstoupit od smlouvy bez sankce, bude v rukou operátora. Pokud zákazník nebude s jeho pohledem souhlasit, bude se muset obrátit na orgán oprávněný k řešení sporů mezi operátory a zákazníky, tedy na Český telekomunikační úřad. To stejné se vztahuje k určení, zda provedená změna vede ke zhoršení postavení zákazníka. I v tomto případě primárně rozhodne operátor a podle toho buď bude, nebo nebude zákazníka o změně informovat.

Takto nastavené podmínky ovšem mohou být v rozporu s evropskou směrnicí 2002/22/ES o univerzální službě, ve znění směrnice 2009/136/ES (dále jen „směrnice“), a to konkrétně s čl. 20 odst. 2. Toto ustanovení po členských státech požaduje zajistit, „*aby v případě, že podniky... navrhnou změny smluvních podmínek, měli účastníci po oznámení takových změn právo odstoupit od smlouvy bez jakéhokoliv postihu. Nejpozději jeden měsíc před takovou změnou musí být účastníci odpovídajícím způsobem vyzváni a současně musí být informováni o svém právu odstoupit od*

smlouvy bez jakéhokoliv postihu, jestliže nové podmínky nepřijmou... “. Směrnice tedy na rozdíl od zákona o elektronických komunikacích žádným způsobem nelimituje zákaznicko právo na informování o změně smlouvy podmínkami nově uvedenými v ust. § 63 odst. 6 ZoEK. Cílem citovaného ustanovení směrnice je nepochybně vykompenzovat nerovné postavení zákazníka vůči operátorovi, tím, že zákazníkovi umožní v případě nesouhlasu se změnou smlouvy jednostranně provedenou operátorem od takové smlouvy odstoupit bez sankce. Oprávnění zákazníka není unijní směrnici nikterak podmíněno či zúženo jen na vybrané případy změny smlouvy.

Za zmínku také nepochybně stojí, že novela zákona v některých případech zaměnila pojem "účastník" za "spotřebitel". Tato na první pohled nepatrná změna ovšem přináší značný dopad na postavení živnostníků a malých společností, neboť ti pochopitelně pod pojem spotřebitel nespádají. Jejich pozice vůči operátorům se tak zhorší podstatněji než nepodnikajícím fyzickým osobám. Živnostníci z tohoto důvodu už například nebudou mít nárok na snížené pokuty při předčasném ukončení smlouvy, na upozornění na automatické prodloužení smlouvy na dobu určitou a právo na písemné informace u smluv uzavíraných telefonem. Směrnice ve svém textu operuje výhradně s pojmem účastník. Je tedy na místě se opět tázat, zda i v tomto směru není novela zákona příliš restriktivní a neomezuje práva českých zákazníků nad rámec unijních předpisů.

Vezmeme-li v úvahu, že hlavním účelem směrnice jako takové je mj. ochrana spotřebitele jakožto slabší smluvní strany, lze pochybovat, zda současné znění zákona o elektronických komunikacích, který je transpoziční ke směrnici, tento účel naplňuje. Pochybnosti pravděpodobně nabyly také Evropská komise, která, jak již bylo řečeno na počátku, zahájila v této záležitosti neformální šetření, když se dopisem zasláným v rámci systému EU Pilot[3] obrátila na Českou republiku s žádostí o vysvětlení přijatých změn.[4] Pokud nebude Komise odpovědí České republiky uspokojena a bude se domnívat, že zákon o elektronických komunikacích je v rozporu s právem EU, je pak možné, že zahájí proti České republice řízení o nesplnění povinnosti dle čl. 258 Smlouvy o fungování EU, v němž může být České republice uložena sankce za chybnou transpozici směrnice.

Bude tak nepochybně velmi zajímavé sledovat, jakým způsobem se bude dialog mezi Komisí a Českou republikou vyvíjet a zda bude Česká republika schopna přijaté změny obhájit, či naopak bude donucena přistoupit k jejich úpravě za účelem dosažení souladu s unijním právem.

Mgr. Václav Kučera

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz

[1] Zákon č. [258/2014](#) Sb., ze dne 22. října 2014, kterým se mění zákon č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [29/2000](#) Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů.

[2] Zákon č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů.

[3] Blíže k systému EU Pilot např. viz - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[4] K tomuto např. článek Kvůli novele má Česko škrálop u Evropské komise. Ta zahájila šetření, ze dne 21. října 2014, dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)